

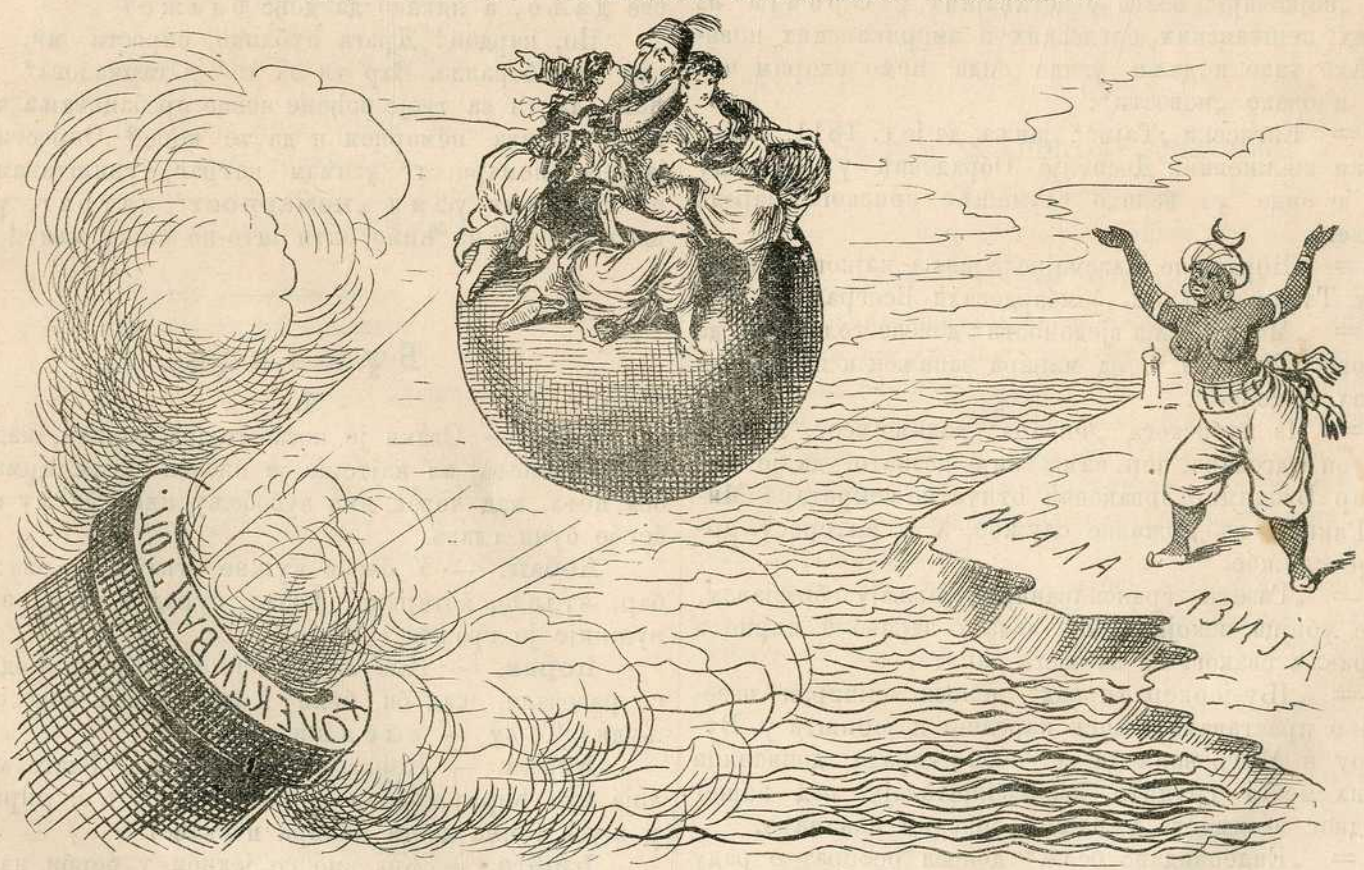
„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Дрну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.
У Новоме Саду 30. Септембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се пише на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарiju А. Пајевића у Нови Сад.
Цена је огласима 5 повч. од једне врсте.

РАДИ БРЖЕГА РЕШЕЊА ИСТОЧНОГ ПИТАЊА.

Предлажемо: да се из свију топова европске флоте салије један велики колективни топ, такођер сва ђулад да се слију у једно велико колективно ђуле, на које би сео Абдул Хамид са својим харемом, и одлетио тамо, где га чекају са раширеним рукама. — Што ће бити јесенас нека буде вечерас.

Шетња по Новом Саду.

LIII.

При читању српских новина највећма ме вређа, кад читам н. пр. ове најновије вести: „Бечка „Преса“ јавља, да ће се српска народна скупштина састати 15. октобра у Крагујевцу“, или „Нови бечки таблат“ доноси глас, да ће кнез бугарски 5. октобра доћи у Београд“ или „Као што „Пестер Лојд“ из поузданог извора дознаје министар Лешјанин отишао је у Радујевац на српској граници“ и т. д. А за што ме вређа? Вређа ме зато, што би вести, које се нас тичу, које се у нашој средини догађају, требале туђе новине од наших да дознају, а не ми из њихових. Тако ми је особито било неправдо, кад сам у „Новој слободној преси“, у „Мађарорсагу“, у „Тајмсу“ у „Балтиморе-векеру“, у шведском „Дагбладету“, у „Осерваторе тријестино“, у „Дели Њусу“, у „Левант-Хералду“ и у „Ханзјерглу“ читао опширне извештаје о српско-турском рату, пре, него ли у београдским новинама, које су те извештаје тек после три недеље дана у преводу доносиле.

И данас бива врло често, да српске новине ваде „најновије“ вести о догађајима у Србији из бечких, пештанских, енглеских и американских новина. Ако тако и даље узиде онда ћемо скорим читати и оваке „новости“:

= Енглески „Тајмс“ јавља, да је г. 1811. умрло српски књижевник Доситије Обрадовић у Београду и да је онде уз велико саучешће српскога народа сарађен.

= „Норддајче алгемајне“ јавља најновију вест, да су Турци г. 1862. бомбардовали Београд

= „Московскија вједомости“ доводе телеграм, да је Нови Сад 1849 г. од мађара запаљен и претворен у прах и пепео.

= Из парискога „Фигара“ вадимо вест, за коју нека он одговара, јер нама није познато, да је министар Владимир Јовановић отпустио секретара Миту Ракића из државне службе, а у интересу државне службе.

= „Газети трансилванији“ јављају брзојавом, да се убијца покојног Д. налази здраво и мирно и поздравља сваког, ко за њега запита.

= „Њу-јоркер хералд“ доноси опширан извештај о преставама нашег народног позоришта у Вуковару и Митровици да се неби морали дописници из тих места трудити, да саопштавају рад нашег народног мезимчета у нашим српским новинама.

= „Ендепанданс белж“ доноси реферат о раду новосадске и сремско-карловачке епархијске скупштине, јер за наше српске новине нема кога да тај рад прибележи.

И т. д.

И опет понављам, да сам ја тога мњења, да би вести о нашим рођеним стварима, треба ли прво у српским новинама да читамо. Но овде не кривим ја сасвим баш наше редакције: при овом броју претплатника, требали би наши листови да излазе на хар-

тији од цигаретн-папира „Јоб“ или „Хублон“, а не на овако великим табацима. Овако немају ни уредници шта да једу (ако од листа живе), а не још да плаћају дописнике на све стране и да се претплате код телеграфен-бирова.

Да ко је крив?

Публика.

Сирота публика! Она је свему крива. А највише је с тога крива, што је мала, што је сиромашна и што је — немарна. Што је мала и сиромашна — томе не може сама себи помоћи, али што је немарна . . . ?

На пример; кад један дечији лист има једва 200 предплатника, а само у Новом Саду има 1200 школске деце, па кад се онда запитамо: А где је Банат, Бачка, Црна-гора — што српско бити мора? где су Срби „од Пеште даж' до Черне-горе“ и т. д.? — па онда кад се запитамо: а где је Кикинда са 12.000 Срба? Где је Панчево са 10.000 Срба? Где су Меленци са 9000 душа? Где је Сентомаш са 5000 Срба? Где је Бечеј са 9000 становника? Где ли Сомбор, сместиште српске учитељске школе, та учитељи треба бар да знају шта је дечији лист за школску децу и да им га умеју осладити? Па где је Вршац, па онда где је Београд и тако даље и све даље, а никако да дође ближе?

Но, пардон! Драга публика, опрости ми, опет сам се заборавио. Зар ти за то „Стармалога“ плаћаш, да ти за твоје рођене новце пребацивања чини, да те назива немарном и да те коре? Опрости ми, ја реч „немарност“ узимам натраг, уништавам је, па хајде и ти узми „немарност“ натраг, уништи је — па ћемо бити што-но кажу квит!

Аб.

Б у к в и ц е.

Ћ.

Ћеф. — Сваки је посао тешко радити, кад човек нема ћефа, ал најтеже је писати за „Стармали“, без ћефа, кад човек има зубобољу или кад му после бербе бучи глава.

Ћебап. — У берби нужне ствари су ово: чабар, муљало, котарице, ћебап, бурад и т. д., а најнужније је грожђе.

Ћорав. — Има људи, који би желели и од срца се радовали, кад би били ћорави. А који су то људи? То су — слепци.

Ћерка. — Ћерка је лепа зверка. Благо мајци, која има ћерку, барем јој је око куће мирно (а у кући има доста немира и свађе).

Ћифта. — Кад смо се једном у берби нас неколико капутлија ухватили у коло са берачицама, а она што је до мене играла рећи ће потекочицу у колу:

„Сиђи, Боже, да видиш
Како ћифте коло воде.“

Ћурка. — То је једна животиња, која се слабо разбира за демонстрације флоте велесилске; не мари за просвету; не иде у позориште; не чита никакве књиге; не интересира је изналасак фонографа и слек-

www.тричног осветлења и не предбројава се ни на какав забаван ни поучан лист.

Ћутати. — У нашим женским школама учи се читати лекција, учи се говорити добрим језиком, учи се рачунати на табли и без табле, из главе и без главе, само би још ваљало да се учи и ћутати.

Ћа љу. — На „политичним басамацима“ у Новом Саду увек се та тема претреса („Ћа љу“.)

Ћумез. — Турска реч, мора бити да значи рибња пијаци. **Аб.**

Т р е ћ и н а.

Раја оре, Раја сеје,
Раја копа, Раја коси.
Раја знојем све залива, —
А трећину ага носи.

Измучене кости шкрипе.
Тужне, гладне, болне Раје.
Ал кад дође да се бере,
— А трећина агина је.

Чим зажути класак жита,
Тешких мука дарак нови,
Ту се ага први створи,
Да трећину преполови.

Ево хрпе овса, ражи, —
Колика је, толика је!
— Ну већ ага оком мери,
Што он каже трећина је.

Радују се деца вођу
Радују се старци вину
А пусто им радовање.
— От'шла пола у трећину!

Иде зима, дуга зима, —
А зимница? — јадна ли је!
Колко хоће ага стрећи,
— Данас лакше него прије.

Хајде аго, кад је тако,
И даље се мало маши!
Узми аго, кад је тако
И трећину суза наши!

Узми и то па да видиш
Како-ли је тужној Раји!
— Ал су сузе наше горке,
Нико неће, — не треба и . . .

Бошњак.

Б а б а Љ у б а.

Стару баба Љубу
На рочиште звали,
— Па се покајали

Кад је стала торокати
Згледнуше се адвокати;
Као да је навијена,
Клепеће јој брада, —
То се зове швада!

Судац једну, — баба сто.
Наопако, шта је то?!
Судац руком маше стој
Баба тера посо свој;

И како се захукала,
Чини ми се не би стала
До мрклога мрака, —
Стара чегртаљка.

Судац се ражљути
Што неће да ћути,
Продрумса звонце
Па на ноге скочи:
„Сад језик за зубе, —
Ил ћеш грдно проћи!

А на то се насмејала
Стара баба Љуба:
„Опростите, господине,
Ал — ја немам зуба.“

Ј.

Нешто из општег земљописа

По Кутнер-Мајеру

пошунуи „Стармали“.

VII. ТУРСКА ЦАРЕВИНА.

(заједно са садањим и оним провинцијама, које су пре стајале под турским господарством).

Нема 5180 □ мрм. са 12 милиона становника. него много више — јер сама наша драга домовина Угарска има 2694 □ мрм. са 15 милиона становника. Даклем и то је ваљало урачунати, кад се већ хоће да се Турска царевина увелича на рачун независности других држава.

Зато, ако хоћемо да наша деца уче земљопис онако, како што јесте, најбоље је, да нам школске књиге не пишу ни Кутнери ни Мајери, већ да их пишемо ми сами.

Допуна речнику

неправљеном у логичном смислу.

Уставност — по помрчини.
Последња пошта — пратња мртваца.
Велимир — полиција.
Тестера — мелшпајз.
Кијавица. — затворен и ослобођен уредник шаљивог листа.

Дивит — чудо.
Зграда — топови.

Аб.

Грађа за немачки буквар.

XXV.

Козе су: циге,
 (И онда им тако веле,
 Кад су сасвим беле).

XXVI.

Вуна је вуна, —
 Немац вели да је: воле;
 И макаре радо диже,
 Де год може да је стриже.

XXVII.

Лукавство је: лист;
 — Ал то Срба не женира,
 — Он се ипак абонира.

XXVIII.

Победа је: сит;
 — Побеђени не хвале се ником
 Ни с јармом ни с игом.

XXIX.

Мржња је: гас;
 — На част оном, коме прија!
 А ја држим да је љубав
 Хасновитија.

XXX.

Усев је: сат;
 — И код нас је увек тако било,
 По том и ми знамо
 Колко ј' избило.

XXXI.

Јахање је: рит;
 — Из тога се чита,
 Да се свако не да јахат',
 Хоће да се *рита*

XXXII.

Путни лист је: пас;
 — Али зашто? — Ко ће знати!
 Можда зато што путника прати.

XXXIII.

Бик је: штир;
 — Са обзиром на рогове,
 Пре би треб'о да се зове
 Дикица или чкаљ.

XXXIV.

Смис'о је: сиа;
 — Уредници некојих новина,
 Макар да су *маме*
 Ипак су бес *сина*.

XXXV.

Лаж се зове: лиге;
 — Како који мисли лагат',
 Не казује ником;
 Султан сада лаже
 Арбанашком *лигом*.

XXXVI.

Мртав је: тот;
 — Ја би мог'о уздахнути,
 Ал то Мађар воли чути.

XXXVII.

Терет веле да је: ласт;
 — Али наша леђа.
 Ипак зато вређа.

XXXVIII.

Снег се каже: шне;
 — У зиму падат' сме,
 — У лету не требаш *не!*

XXXIX.

Зуби су: цене;
 — Ко не уме показати зубе
 Кад га ко увреди,
 Тај ништа не вреди.

XL.

Поганику кажу: хајде;
 — Али ни он неће свуда,
 Најпре пита: Куда?

XLI.

Реч је: ворт;
 — То знам и ја, то знаш и ти,
 И многи су већ одавно
 Тог *вортања* сити

XLII.

Сулуд кажу да је: блед;
 — Ал сви *бледи* људи
 Нису сулуди.

XLIII.

Србин каже: *молимо*;
 Немац каже: *бите!*
 — Буд' се човек понизи
 Са невоље клете, —
 Још да га *бијете!*

XLIV.

Близу је: на!
 — Ал се ипак тако лако
 Не може да *да*.

XLV.

Ако *зидаш* кућу једну,
 То се зове *бау*;
 Ако *зидаш* можда две,
 Онда је *бау-бау!*

XLVI.

Вољу зову: виле;
 — А да шта су наопако *грабље*,
 Топови и сабље!!

XLVII.

Кашуг се зове: рок;
 — Можеш мислит шта се иште,
 Кад те зовну на *рочиште*.

XLVIII.

Пут се зове: бан;
 — А тај пут, а тај *бан*,
 Нека Хрват сам погоди,
 Нек погоди куд га води.

XLIX.

Цена се зове: арајз;
 — А та *цена* колика би била,
 Ако желиш знати,
 Мораш *Прајза* питати.

L.

Удица се зове: ангел;
 — Макар какав *ангел* да је,
 Ако тражи туђе *раје*,
 Ти се сети: *удица је!*

Шта ми је старац приповедао.

Пре педесет лета ј' пошла
 Нашег брака сретна лађа.
 Ја сам био млад ко' капља,
 Она ј' била јоште млађа.

Првих дана по венчању,
 У тепању милом, лаком
 Назвала ме: својим старцем,
 — Ја њу назвах: својом баком.

Она мени: „Мили старче!“
 А ја њојзи: „Бако мила!“
 Смејасмо се лудом послу, —
 То је наша шала била.

Ми с' навикли на те речи, —
 А зашт' не би? — ружне нису.
 А године летиле су —
 Педесет их већ на низу.

Лепо ли смо живовали
 К'а у мирном рају каком.
 И сада ме старцем зове,
 Ја њу и сад својом баком.

Те су речи сад већ збиља. —
 Збиља богме, богу хвала!
 А нама се тако чини
 Као да је и сад шала.

Ћира. Читај ми што из новина. Заборавио сам код куће моје наочари.

Спира. (Чита) Сви минералози признају, да се у Угарској налазе најбољи опали.

Ћира. Фала лепо! — Читај даље.

Спира. „Лојд“ се хвали како су, копајући амфитеатор, нашли

један обол.

Ћира. Има се чиме и валити! са опалима и оболима! — А налазили се што једро и здраво?

Спира. Еј мој брате, — баш да се и нађе што једро и здраво, — каква су времена, и то би опало и оболело.

Ћира. Шта ради та европска флота ваздан? Зашто се толико скањује.

Спира. Премишља, да-ли да се одважи на окупацију, или на блокаду.

Ћира. Па нека се одважи на обоје, па нека буде окупација у блокади.

Ћира. Ја сам за то, да молимо вишу власт, да премести мошти Капистранове, у који српски манастир.

Спира. А зашто то?

Ћира. Волео би видети, да-ли би онда Кутнер-Мајер, пишући земљопис за српске школе, споменуо и тај манастир, — или би, само да га не мора споменути, жртвовао и Капистрана.

Ћира. А брате, то је баш лепо и достојно, што је заједничка флота са сјајним дочеком одликована са црногорског кнежевића Данила. Чујем да су и топови пуцали.

Спира. Јесте. Али питај „Пештанског Лојда“ како се њему тај дочек допада.

Ћира. Ништа зато. У томе баш и лежи дубљи смисао тога дочека, што и „Лојд“, као познати душман свега оног, што је српско, што и он том приликом мора да пуца (макар само и од једа).

Ћира. Даклем Босна је опет нешто лепо добила.

Спира. Нека, нека! — богу хвала! А шта је то добила?

Ћира. Нов казнени закон.

Спира Чудновати су ти поклони, од којих човек не сме правити употребе, — ако је своје добро рад.

Ћира. Тек што су у Пешти забранили немачко позориште, сад наједаред у сред Пеште допуштају Словацима да на своје језику дају представе. Дај ми, молим те мало бурмута, да ми се мозак раз-

бистри, — јер са обичним мозгом не могу да схватим шта та комедија значи.

Спира. То значи то. Ако још имаш чему да се надаш, да се не уздаш у законе и начела, већ у променљиве ђуди и ђеџове бунилом опојених духова.

Ћира. Да смо весели.

Ћира. А зашто се, богати, вршачка епархијска скупштина није продужила под председништвом г. проте Живковића?

Спира. Дописник вели, да је то „тајна самих скупштинара“.

Ћира. А шта вели дописник, да-ли и г. председник за ту тајну што зна?

Спира. О томе дописник не вели ништа. А шта велиш ти?

Ћира. Ја велим: заклела се земља рају, да се сваке тајне знају.

Ћира. — А шта је бога ти са новосадском ђачком дружином „Вила“, не чујем ништа о њој?

Спира. — Па зар ти не знаш, да гимназиштама „није слободно“ имати дружине.

Ћира. — Ал' ево ја читам у „Ујвидеку“, где сам директор мађарске гимназије у својем листу јавља, да се ђачко друштво „Верешмарти-кер“ и ове године конституисало, и бележи поименце ђаке, који су часници, критичари и т. д. Па за што дакле не би и у српској гимназији могло такво друштво, у којем се млади духови вежбају за доцнији озбиљан рад постојати?

Спира. — Је си чуо, Ћиро, ти си права налепа! А што ти то мене питаш, зар то до мене стоји?!
Аб.

П у с л и ц е.

Француске легитимисте, које су се ономад у сред републике, на дан свога патрона претендента Шамбора без икакве сметње пролудирали, срде се сад на Гамбету, што им није то забранио, па би бар свет мислио бог зна колико их има на броју; а овако морају да се стиде своје голотиње. Бадава, слободом се најбоље обезоружавају непријатељи.

У политичном свету признаје се, да може изненадно наступити каква катастрофа. По извесној логици, добро је, да у томе случају буде на челу спољашње политике какав *katasztrofára való ember*.

Није ни то сасвим пробитачно, ако се Хајмерл и Бисмарк здраво јако помешају и срасту. Јер после, ако дође до раскида, уместо: Хајмерл и Бисмарк, може да испадне: Бис-мерл и Хај-марк.

Један је научењак изумео начин, да можемо имати кишу, кад год нам се хоће. (Ал да нас сунце огреје, кад нам се хоће, то још нико није изумео).

Статистика нам набраја сваке године 60.000 самоубиства. Ал ми Срби ипак немамо воље, да се на те примере угледамо.

Кад се год у Цислајтанији говори о дековању леђа, Чеси би могли увек казати: декују пекње на таком дековању!

Неки филолог анализирајући реч демонстрација, дошао је до тога закључка, да демонстрација мора увек бити потпуна, — иначе је само демон —

Једно мађарско позоришно друштво изгубило пут, па забасало у Чаково. Од свију представа своји профитирало је само то, што је дознало да се у Чакову није родио Јос. Мадарас, него Доситије Обрадовић.

Сва чивутска журналистика узима себи у обрану Арбанасе; и вели, да није право, да подпадне под Црну Гору, — кад људи немају вољу. Али зато не пита Херцеговце, били можда они имали вољу.

За султана говори се сада уопште, да он пати од оне исте болести, од које не може да се излечи ни прота митровачки. Каква је то духовна симпатија, — то ће знати можда сам — „Турски народ.“

Ових дана падао је у Пешти снег. — Једва једанпут нешто бело!! (Ал и то се брзо истопило).

Не прође недеља дана, а ми чујемо за нове страјковке. Час страјкују бравари, час столари, — час слагачи, час пекари. — Кад ће већ једанпут страјковати — порезни чиновници и егзекутори?

У уводном чланку 144. броја „Заставе“ има једна штампарска грешка. У место „интересна сфера“ стоји „интересна афера“ — „Стармали“ налази се побуђен пред својом публиком извините се, што се та грешка није прво у његовом листу нашла.

Чудновата су та наша браћа Мађари. Једно позориште (немачко) закопавају, а друго ископавају. А и то друго, тако исто није мађарско, као ни оно прво.

И папа је већ признао св. Ћирила за свеца. Сад још треба да Хрвати признају ћирилицу, па онда би се могли — о другом чему разговарати.

Пазите само, хоће-ли се „Недељни лист“ пожурити, да донесе ту вест: да је Угарска држава добила хауптрефер са 200.000. фр. — Ја бар држим, да ће та новост Брудера здраво, и из ближе интересирати. Можда ће на ту конту кога и почистити.

У Ш Т И П Ц И.

△ Вршачки заступници хоће да осигурају свој живот и опстанак. Пошто они много греше, то су намерни код „Грешема“ да се осигурају.

□ Књижари моле да изиђе закон, да свака кућа мора под сваким јастуком имати „Сан матере божије,“ сваки човек да мора у сваком џеву носити „Рожданик“, а поучне књиге да се имају у кујни о клин обесити.

+ Сомборски Чивути вичу на г. С. „Распни, распни јего!“

§. С—ни моле, да се до њиховог места не прави жељезница, јер онда неће моћи путем у чарде свраћати.

„Хрватски младенци“ узимају под закуп мајдан каменити, да могу одатле набављати камења за лу пање прозора и друге мајорентне ствари.

= Неко пита Мишкатовића, а где му је уређивање „Обзора“? Он одговара: Ја сам га обуставио. **Аб.**

Моја ученица.

(Од Рикерта).

Оди, рече цура млада,
Ту на траву седи доле
Па отвори граматику
Да правимо мало школе.

Добро, рекох, драги брате,
Ал ја нисам поно прут
А учитељ треба да је
Више пута строг и љут.

Мани прута, ако не знам
Зврцни ме по носу.
Ако ни то није доста
Прочупај ми косу.

Да за уста коса пати.
Неће, душо, право бити,
Ако не знаш што те питам
Ти ме мораш пољубити.

Насмеја се моје ђаче
Јел јој право или није?
Можда јесте, можда није
И ја почех питати је.

Што запитах све је знала,
А погрешка, баш ни једна
То је лепо, — али јао
Осташе ми уста жедна.

Као пакосни да су дуси
Шаптали јој шта ће рећи

Све је знала, све је знала,
— Ја не могах ништа стећи.

Већ ми беше здраво криво,
Што каштиге тако губим, —
Напослетку ја јој рекох
Да ми склања: „ја те љубим!“

Све је до сад лепо знала
Само ово не хте знати, —
И за ото, — само зато,
Морала ми пољуб дати.

На прагу последње четврти.
Жинор-Лаци о Стармалом.

Чујте Раци, шта вам каже Лаци! Чувајте ваша новци. *Uszu bizony!* Какво „Стармали“? Чувајте ваша новци, треба ће нама за зидање булевара у Будапешта. Оно „Стармали“ иште 1 фор. за последњи нећед од новина; ал' ви њему не веруј, то неће бит последњи четврт, јер кад тај прође, он опет иштеш 1 ф. и кажеш: сад опет дај пињази! А ја сам чула, *azebatta*, да „Стармали“ сад тек хоћеш да поујеш оно наше Мађарембер, што бежиш из вармеђа са сиротињско новци из касе, што правиш велика порција и зидаш мађарски *színház*. Чувај Раци твоје новци, па ћеш нама даш, а ако баш мораш читаш новина, а ти пошљи новци на оно „Мађарорсаг“ и „Болонд ишток“, па *azért* немој сад више да платиш за „Стармало“! Он сад тек оћеш да пркосиш оно Мађаремберу.

(Видимо да смо насели са Жинор-Лациком, што смо га пуштали у „Стармали“. Он је ето опазио да је „Стармали“ сад тек спремио наџаке и буздоване,

да удара све што стоји на путу нашем напредовању, те ето на сва уста одговара свет од претплате на ову последњу четврт, која стаје 1 фор. а вр. У нади, да нису сви то одговарање чули, обраћамо се на пошт. публику нашу, да ипак изволи послати претплату, а ми ћемо већ знати, шта ћемо с наџаком и буздованом радити. Уредништво).

П и т а л и ц е.

1. Ко купује ствари, које му не требају.
Онај ко купује сено и зоб, јер њему не требају.
2. Кад ће бити готова новосадска жељезничка ђуприја?
Кад се последњи клин удари.
3. Које прасе не грокће?
Попино прасе (трав).
4. Која лепа девојка није заљубљена, и у опште нема осећаја?
Л е п а К а т а (цвет).

Наградни ребус.

МАКА

Ко од наших претплатника први пошље добро решење овога ребуса, добиће у награду један лугат. Решења примамо до краја месеца октобра ове године.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

САД БАШ ИЗИЋЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР за годину 1881.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе најјетинији српски календар распрострајен је за ово шест година у више од 80,000 комада по свима крајевима где има Срба.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је проф. А. Сандић. Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, прквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, особито брижљиво израђену планету владара (са сликом). У сваком поједином новим и лепим знацима урешеном месецу стари и нови клендарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, занимљиве белешке, статистику земаља и владара. — „Орао“ доноси и у својој седмој лети за год. 1881 најодабранији забавни и поучни садржај урешен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за год. 1881 грана се на ове одељке :

НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: 1. Животописи и завештаји народних добротвора : А. Герескога, Димитрија Голубовића, Лесе Павковића (од Т. К. Поповића) и Стевана Бадрљице. 2. Реч две о народним добротворима од П. 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА : 1. Мајка Црногорка од Т. Крстова Поповића. 2. Гробље, венчање и крштење, збиља из српског-турског рата 1877—8 од Борше добровољца. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА : Мис Аделина Павлија Ирби, српска добротворка од Д. Ј. ЧИТУЉА : 1. Царица руска Марија Александровна. 2. Милан Костић прота бечејски. КЊИЖЕВНИЦИ И УМЕТНИЦИ : 1. Др. Јован Суботић. 2. Катарина Ивановића сликарка. НАРОДНА ПРИВРЕДА : 1. Два фрушкогорца о виноградарству од С. Симоновића. 2. Писмо уреднику „Орла“ (против гајења свилених буба) од Аце Орешковића. 3. Пабирци из пчеларства од Јована Живановића. 4. Пасуљица соја од др. Ђорђе Радића. 5. Чокотова уш филоксера од К. Б. Гросингера. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ : О алкохолизму, други чланак од др. Ђ. Наточевића. ПЕСНИШТВО : Каматник песма Змај Јована Јовановића. БЕЛЕШКЕ зарад разумевања слика. ВАШАРИ И ОГЛАСИ.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ 1881 израђене су брижљиво и уметнички у првим заводима у Бечу, ликови су махом дрвевези.

„Орао“ за год. 1881 доноси 35 слика на име :

I. НАСЛОВНУ СЛИКУ : Народни Добротвори, група из ликова А. Гереског, Д. Голубовића, Л. Павковића и С. Бадрљице. II. ЛИКОВЕ : 1. Царица Марија, 2. Мис Ирби, 3. Пушкин, 4. др. Ј. Суботић, 5. Катарина Ивановића, 6. Милан Костић — Вође либералне партије у Енглеској (7 сл.) III. СЛИКЕ ИЗ СРБИЈЕ : 1. Конак кнеза Милана у Толчидеру. 2. Конак кнеза Милана у Нишу. 3. Народна школа у Нишу. 4. Српска православна црква у Нишу. 5. Град Соко у Србији. 6. Град Голубац у Србији. IV. СЛИКЕ ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ : 1. Мајка црногорска, слика Чермакова. 2. Црногорски поп. 3. Црногорка пред црквом чува оружје. 4. Црногорка чека драгога, слика Чермакова. 5. Црногорци у боју на арбанашкој страни. V. СЛИКЕ ИЗ ПОЛИМЉА : Голече на Лиму. VI. СЛИКЕ ИЗ РУСИЈЕ : 1. Туски тунор, слика Лебедева. 2. Први пољубац, слика Димитријева. 4. Козаци пред Цариградом, слика Карамзинова. 5. Руска сељачка кућа. VII. ЕКОНОМСКЕ СЛИКЕ : Пасуљица соја; филоксе ра (4 слике). VIII. ПЕСНИЧКЕ СЛИКЕ : Шајлок (уз песму „Каматник“).

У календарској делу има изрубрицирани листова за бележење.

„ОРАО“ за годину 1881 штампан је на углађеној артији а стоји само 50 новч, за Србију 1 динар.

Наруџбине из Србије прима наш главни комисионар књижара В. Валожића у Београду, који даје према наруџбини рабат од 20—25% — Наруџбине из осталих крајева упућују се на потписану штампарију. Растуривачима према количини наруџбине дајемо књижарски рабат, а који поруче за готово добијају још већи.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у НОВОМЕ САДУ, издавалац „Орла“ и „Царића.“

РЕД ПЛОВИДБЕ ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у 1/2 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у 1/2 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: по недељником, четвртом, и суботом 1/2 сати п. под.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак 1/2 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

У П Р А В А.

—16—

ОГЛАСИ. КАСЕ

по најновијој америкањској системи, сигурне од ватре и по харе, из фабрике

ФЕЛИКСА ВЛАЖИЧЕКА

у Бечу,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јетиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lantzenhof, код кога се могу мустре видети и цене сазнати.

